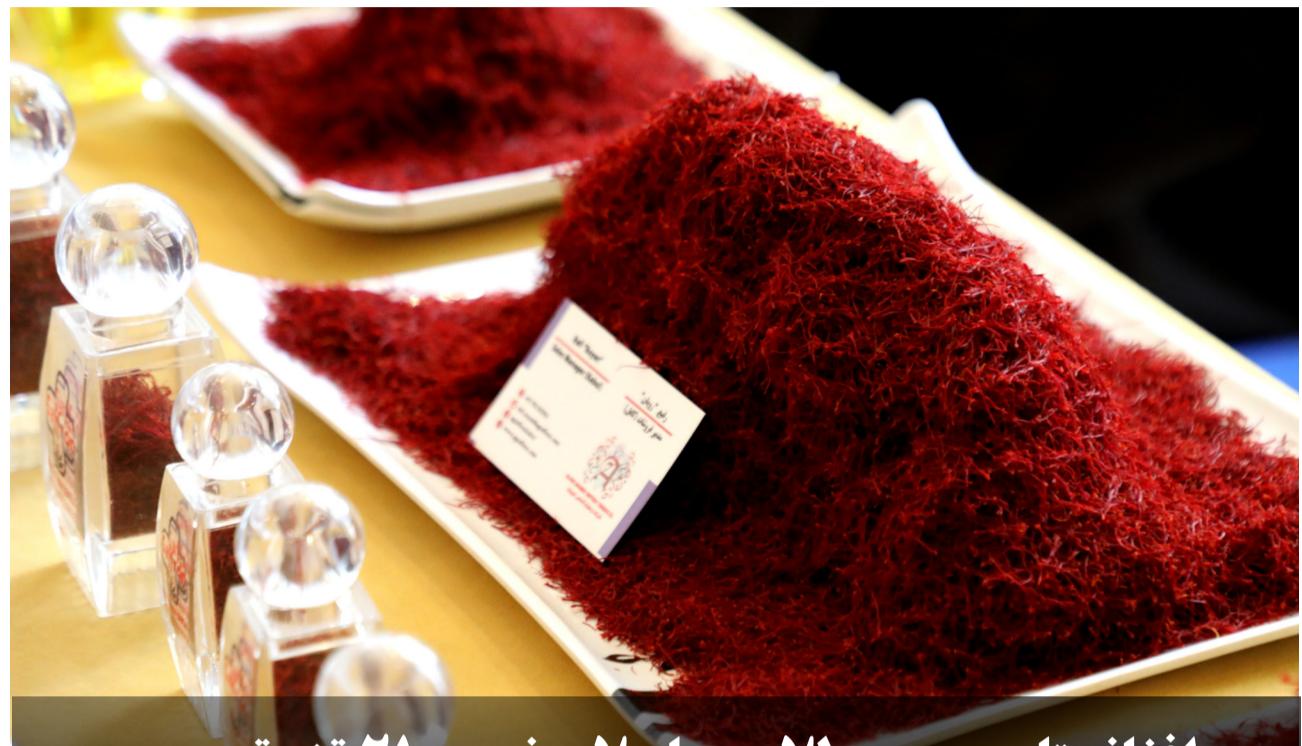

د کرنې وزیر په کابل کې د
«Roots of peace» مشر سره وکتل؛
د تولیداتو د بازارموندنې پر اړتیاوو خبرې

د کرنې، اوپولگولو او مالداری وزیر داکتر انوار الحق احدي دخپل کار په دفتر کې په کابل کې د «Roots of peace» مشر، جان هادو سره وکتل او دواړو خواوو د افغانستان د کرنیزو محصولاتو پر بازارموندنې او استاندارد کولو خبرې وکړي. په کابل کې د «Roots of peace» مشر د هېواد د بنې تولید او کرنیزو محصولاتو د بازارموندنې په برخه کې خپل د ملاتر اعلان وکړ او وویل، چې یادې ادارې د کرنیزو محصولاتو د بازارموندنې او استاندارد کولو په برخه کې کار کوي، ترڅو د افغانستان کرنې لپاره غوره بازار رامخته شي. وروسته د کرنې وزیر کرنیزو محصولاتو لپاره د بازارموندنې پر نړیوال زمينه سازی ټینګار وکړ. والي په پار پر نړیوال زمينه سازی ټینګار د باید وویل شي، چې د «Roots of peace» د بازارموندنې اداره د کرنې وزارت د کرنې د دودی او کلیوالی پراختیا پروژي «CBARD» د بازار موندنې مسؤولیت لري.

د افغانستان د سرو طلاوو حاصلات نړدي ۲۱ ټنو ته ور سېد

درېیم مخ

مرحبا:
د بزگرۍ له عايد سره مې اقتصادی وضعیت بشه شوې

لوبیا وطنی
مواد پروتئینی با کیفیت بالا و علاقمندان زیاد

۵

۶

بهره‌ی زنان از خدمات وزارت زراعت چیست؟

در دل کوههای خاکی ولسوالی شیبیر ولایت بامیان، رخشانه عطای، ۲۰ ساله، ضمن سرپرستی از خانواده‌اش، در دانشگاه دولتی بامیان محصل سالها، از سر مجبوړی، حاصلات کچالو مزروعه‌مان را به قیمت ارزان و در همان فصل برداشت، می‌فروختیم». اما حالا زنده‌گی چهره‌ی خوبash را به او چنین نشان می‌دهد: «من از چندین سال بدین سو از نبود یک ذخیره‌خانه مجہز برای ذخیره‌ی حاصلات کچالو خود رنج می‌بردم

په طبیعی سرچینو کې د پانګونې او د کار د همغږي غونډه؛
د لاسته راوېنو او راتلونکو برنامو وړاندې کول او د اهمیت ارزونه

او هېوادنی او سیمه بیز هېوادونه په کې شامل، د همغږي غونډه، د طبیعی سرچینو په برخه کې د بیلابیلوا پر لادېرې پانګونی تمرکز ددی غونډي موخي وي. بیلابیلې برخې، له ډلې د کرنې وزارت د طبیعی سرچینو د تنظیم لوی ریاست او په دی سکتور کې کاری وندوالو خپلې لاسته راوېنی او برنامې شریکې کړي. باید وویل شي، چې ددې انلابن غونډي د خبرو پر بنسټ، د کرنې وزارت د طبیعی سرچینو په برخه کې راتلونکی کال نړدي ۱۰ میلیونه دالره پانګونه کوي، په داسې حال کې، چې د کرنې وزارت کاری وندوال، چې په کې تمویل کونکنې، نړیوالې موسسې او هېوادنی او سیمه بیزی ادارې شاملې دی د طبیعی سرچینو په برخه کې د کرنې وزارت د شریکانو ترمنځ همغږي، چې تمویل کونکنې، نړیوالې موسسې

د کرنی وزیر د کار او توپلیز و چارو وزیر سره په کتنه کې: کرنے، د ھبوا دوالو د کار تر توپلوا ستره زمینه ۵۵

د کرنی، اوبولگولو او مالداری وزیر داکتر انوار الحق احدي د خپل کار په دفتر کې د کار او توپلیز و چارو وزیر بشیر احمد تهیج سره وکتل. په دی کتنه کې د واپو خواو د کرنی پر ووتیاوا او په دی برخه کې د کارمندنی پر زمینو خبری وکړي. د کرنی، اوبولگولو او مالداری وزارت او د کار او توپلیز و چارو وزارت وزیرانو کرنه د ھبوا دوالو د کارمندنی تر توپلوا مهمه او ستره برخه وکتل. باید وویل شي، چې توپلیدی اپتیاوا ته په کتو د خصوصی سکتور په پانګونې او د کرنی وزارت په ملاتر سره کرنے کولی شي، چې د کار مندنی ڈېری زمینې رامخته کړي.

زعفران کارانو ملي ټولنې له استازو سره د کرنی وزیر کتنه؛ د افغانستان د سرو طلاوو د ستونزو ارزونه او د ودې حل لاري

راز وویل، چې په کورنیو الوتنو کې باید لومړی باید ستونزې طبقه بندی شي، د زعفرانو د لپړ محدودیت له منځه ولار چې کوم یې دولت پوری او کوم یې شي. وروسته بشاغلی احدي د زعفرانو پر خصوصی سکتور پوری آپوند دي. د وړاندې د ستونزو پر ھوارولو له دلي د کرنی وزیر په کورنیو الوتنو کې د زعفرانو پر فاچاق خبری وکړي. د کرنی زعفرانو د لپړ د محدودیت د له منځه وزیر دغه راز د زعفرانو د پرمختیا پر وړولو په هکله وویل، چې دا ستونزه وړاندې د شته ننګونو په هکله وویل، هم بررسی کوي.

د کرنی، اوبولگولو او مالداری وزیر داکتر انوار الحق احدي د خپل کار په دفتر کې، په ولسي جرگه کې د بودجې او ملي کمیسیون منشي او ده رات د خلکو استازی محمد عظیم کبرازانی په شتون کې، د زعفران کارانو د ملي ټولنې له استازو سره وکتل. په دی کتنه کې د زعفرانو د شرکتوںو پر ستونزو او اپتیا ور حل لارو باندې خبری وشوي.

د افغانستان د زعفران کارانو د ملي ټولنې مرستیاں ارباب عبدالرزاقي، د زعفرانو د تولید و دی ته د کرنی وزارت له پاملنۍ خخه د منځي ترڅنګ ددي برخې د ودې او پرمختیا پروپراندې پر اپوندو ستونزو او ننګونو خبری وکړي. هغه دغه راز وویل، کومې احصائي او شمېرې چې د زعفرانو د تولید په برخه کې خپږي د واقعي تولید له کچې خخه کمه ده. بشاغلی عبدالرزاقي دغه

هلمند کې د مالداری صنعت په پراخېدو ده

په لاره اچول هغه خه دې، چې په روان کال په ترڅ کې د هلمند د کرنی او مالداری ریاست له خوا ددې ولايت مالدارانو ته په ګنيو برخو کې پلابل پر اگرامونه پلې شوي، چې له هغې دلې یې، د واکسینونو پلې کول، داوا پاشي، عامه یوهاوی او د اپوند وسايلو ورکره هغه خه دی چې مالدارانو ته د ترسره شو دي. ددې ترڅنګ د مالدارانو روزل، په مرکز او ولسوالیو کې د ناروغو خارو بیو سملې اخیستل، د کنې او کانګو ضد کمپایونه

هلمند یو له هغو ولايتوںو خخه دی، چې دېری خلک یې په کرنے او مالداری بوخت دي، د بیلابلو سبو، غلو دانو او مېوو د تولید ترڅنګ، په دې ولايت کې د مالداری صنعت هم ګورې دلې، چې ورسه په دې ولايت کې د لبني محصولاتو د تولید کچې هم لوړه شوي. د هلمند د کرنی، اوبولگولو او مالداری ریاست د معلوماتو له مخې په هلمند کې د دودیزې مالداری ترڅنګ د مالداری فارمونه هم شتون لري، چې د غواوو ترڅنګ وزې هم په کې روزل کېږي، او په يادو فارمونو کې سلګونو کسانو ته په نېغه او نانېغه توګه دندې زمینه هم برابر هم برابر شوي. د هلمند مرکز لښکرگاه د بولان په سيمه کې یو هلمندوال د نسلی وزو یو فارم جور کړي دی، چې نېړۍ ۹۷ نسلی وزې په کې روزل کېږي. ياد فارم کې د «بیتیل» په نوم نسلی وزې، چې دوہ اقتصادي گټې لري، اول- زياتي شپږي ورکوي او دویم دا چې د بچيو د تولید په موخه ورڅه گټه پورته کېږي روزل کېږي. د هلمند د مالداری فارمونو ته په داسې

د بزرگ خبرې

زعفران د کرنی نوې خپړه: له موخي خخه اووه تنه زیات

نېړدې پنځه کاله وړاندې د افغانستان د زعفرانو ملي طرحه د کابینې له خوا تأیید شو او د کرنی وزارت د زعفرانو د ودې او کاروبار د غورېدا په پار خپلې چارې پیل کړي، چې د یادې طرحې پلې کېدل، تل د زعفرانو حاصلاتو د زیاتوالی لامل شوي دي.

د کرنی وزارت ددې طرحې د عملی کولو لپاره درې برنامې، لنډمهاله، منځ مهاله او اور دمهاله برنامې تدوین او پلې کړ او د وزارت په ادانه کې یې یوه ځانګړې تیم جوړ کړ، چې ددې طرحې د پلې کېدو د چټکتیا لامل شو.

ددې ملي طرحې پر بنست، تاکل شوې و، چې ۲۰۱۶ د ۲۰۲۱ کال د جون له ۱۲ نېټې خخه تر پنځو راتلونکو کلونو (۳.۵ تنو خخه ۱۴ تنو ته ورسپړي او عواید یې هم د پام ور زیاتوالی ولري. د کرنی وزارت په دېر چټکتیا سره په دې طرحه کار وکړ. نن چې ددې طرحې له تصویب خخه خه کم پنځه کاله تېږې، افغانستان خپل تولیدات ۲۱ تنو ته چې د ۲۰۲۱ د ۲۰۲۱ کال لپاره له تاکل شوې موخي خخه اووه تنه زیات دی رسولی دی.

اوسم د روستیو شمېرو له مخې، په روان کال کې د زعفرانو د تولید کچې ۲۱ تنو ته رسپدلي دی.

هېواد کې په ترويجې او تولیدي دول سېرکال، اووه زره او ۹۰۰ هکتاره څمکه کې زعفران کرل شوې دی او د تېرکال په پرتله د تولید کچه یې خه باندې پنځه سلنې زیاته شوې ۵۰۰؛ دا په داسې حال کې د، چې تېر کال په نېړدې شپېر زره او ۵۰۰ هکتاره څمکه کې زعفران کرل شوې و، چې د تولید کچه یې خه باندې رسپدلي و.

د افغانستان د زعفرانو د تولید لوی لاملونه، د زعفرانو د کرکپالی د سیمو زیاتوالی، د کرنی وزارت چوپونه لکه، بزگرانو ته روزنه ورکول، د زعفرانو نېټه کیفیت لرونکی پیازو و بش، کاري توکې وېشل او بزگرانو ته د زعفرانو ننداریزې کروندي جوړول دی.

شمېږي نېټې، چې سېرکال د افغانستان زعفران کارانو له خپل کاروبار خخه خه باندې ۲۸ میلیونه دالر ترلاسه کوي. هرکال، د افغانستان لسګونه نومونې تولید شوې زعفران، د کیفیت معلومولو په پار، په معیاري او استانداردو لابراتوارونو کې ترازمویې لانډې نیوں کېږي، چې په پایله کې یې کیفیت له نېړوالو استانداردونو خخه لور ثابتېږي. د دغه ازمونو په پایله کې، په خو روستیو کلونو کې پرله پسې افغانستان د نړۍ تر تولو غوره کیفیت لرونکی زعفران تولیدوي.

د کرنی وزارت له خوا د زعفرانو دودې په پار د برياليو پروګرامونو پلې کول، ددې محصول د کیفیت له پلوه افغانستان د نړۍ لور مقام ته رسولی دی. دغه راز افغانستان د نړۍ دزعفرانو له عمدہ تولیدونکو په دله کې راغلې دی. دا د نړۍ افغانستان له خوا نړۍ ترسیم شوې او جوړې شوې حقیقتونه دی. هغه افغانستان، چې دخپل کرنې او اقتصاد د ودې په پار هلي څلې کوي او هڅه کوي، چې ورو ورو د جګړې او تریاکو کړغېونه لکې له خپلې خپې لري کړي. افغانستان کولی شي، چې په دې لار کې دېر ویا پر ترلاسه کړي. ټولو خلکو او حتا نېړوالو ته منلى او د نویو فصلونو افغانستان ترسیم کړي.

د افغانستان د سرو طلاوو حاصلات نړۍ ۲۱ تنو ته ور سپد

په هغو ولايتوه کې، چې زعفران بنه وده او حاصل ورکوي ياد بوتی د کرنیز کاروبار لپاره غوره فرصت دی. په همدي موخه په دي وروستيو کلونو کې بزگران د زعفرانو کرکبلي ته مخه کړي ده. دغه راز ددي ګران بي په بوتی د کرکبلي او بنې پايلې ترلاسه کولو په پار د کرنې کارپوهان يې د پراختیا په پار هڅه کوي. په ۱۳۹۹ یم کال کې د هېواد په کچه په نړۍ اووه زره او ۷۹۲ هكتاره ځمکه کې زعفران کړل شوي دي.

۱۱.۶	غزنی	۲۴
۳	ننگرهار	۲۵
۰.۷	لغمان	۲۶
۱.۴	کونړ	۲۷
۲.۵	نورستان	۲۸
۵۱	کندھار	۲۹
۲.۷	هلمند	۳۰
۲	زابل	۳۱
۱.۵	نيمروز	۳۲
۱.۹	ارزگان	۳۳
۲۸.۴۲	دایکندۍ	۳۴
۷۷۹۲.۱۶۴	تول	۳۵

د ۱۳۹۹ یم کال په ترڅ کې د ولايتوه په تفکيک سره د زعفرانو د کرکبلي سيمې شمېره ولايتوه سيمه(هكتار)

۲۷	فاریاب	۱
۱۴.۰۳۲	جوزجان	۲
۱۴.۶۱	سرپل	۳
۸۵.۰۱	بلخ	۴
۱۱.۲	سمنگان	۵
۲.۲۱	بغلان	۶
۲۰.۳۵۴	کندز	۷
۱۱	تخار	۸
۷۰.۰۴	بدخشنان	۹
۷۳۱۱	هرات	۱۰
۲۲.۱۲	فراه	۱۱
۱۵.۷۵۸	بادغيس	۱۲
۱۶	غور	۱۳
۳	باميان	۱۴
۸.۱	کابل	۱۵
۴.۸	پروان	۱۶
۶	پنځښر	۱۷
۲.۶	کاپيسا	۱۸
۶.۰۹	لوگر	۱۹
۶.۳۱	ميدان	۲۰
۸.۱۲	پکتیا	۲۱
۱.۷	پکتیکا	۲۲
۳.۴	خوست	۲۳

راپور: شجاع الحق نوري
ژبارنه: جمعه ګل اشرفی

دکرنې وزارت د احصائي او مالوماتو ریاست د راپور له مخي د هېواد د زعفرانو «سرو طلاوو» سړني حاصلات نړۍ ۲۱ تنو ته رسپدلي دي. هرات، بلخ، فارياب، کندز، فراه او دايکندي هغه ولايتوه دی، چې د هېواد ترټولو دېر زعفران تولیدوي. دکرنې، اوپولګلوا او مالداري وزارت په ۱۳۹۹ یم کال کې د زعفرانو د کرکبلي د پراختيا او دودولو په پار یو لر فعالیتونه تر سره کري دي، چې د دغنو فعالیتونو یوې برخې ته کته کېږي. ۱- د زعفرانو ۴۰۷ نندارېزې کروندي جوروں، ۲- د زعفران کارو مېړمنو ته روزنه ورکول، ۳- یوزر او ۸۸۸ نارينه و زعفران کارانو ته روزنه ورکول، ۴- زعفران کارانو ته په کرونده کې ۲۰۵ د روزنزو برنامو ايجاد، ۵- ۲۹۵ ميليونه او ۴۰۰ زره افغانیو په لګښت د هرات په ولايت کې د زعفرانو د خېپنیز انسټیتوټ ودانۍ جوړول، ۶- د زعفرانو ۱۸۵ زره او ۵۰۰ کيلوګرامه پیاز وېشل، ۷- د ۱۳۹۹ یم کال په ترڅ کې د ولايتوه په تفکيک سره د زعفرانو د کرکبلي سيمې او تولید دادي:

بهره‌ی زنان از خدمات وزارت زراعت چیست؟

گوسفند و گوساله، ترویج کشت سمارق و آموزش دهی کاروبار و مهارت‌های مدرن تولید و پروسس حاصلات زراعتی، زمینه‌ی کار در بخش زراعت و مالداری را برای آنان فراهم می کند. بر بنياد آمار اريه شده در برنامه‌ی حساب‌دهی دولت به ملت از سوی وزارت زراعت، تنها امسال وزارت زراعت برای یک هزار و ۲۹۰ خانم روستایی در هفت ولایت، با غچه‌های خانه‌گی برای تویید سبزیجات در هفت ولایت ایجاد، یک هزار و ۹۲ ماشین خشک‌کننده میوه و سبزی از هزار و ۹۲ زن زراعت پیشه در ۳۴ ولایت و ۲۳ وسیله‌ی پروسس خشک‌کننده سبزیجات را، به ۲۳ خانم در ولایت ۱۰۰ بسته‌ی وسایل مورد ضرورت صنایع دستی را برای ۱۰۰ خانم خردیاری و توزیع کرده است. همین طور تهها در کابل، به منظور خودکفایی اقتصادی زنان، ۷۰ بسته‌ی وسایل کشت و تویید سمارق را برای ۷۰ خانم توزیع کرده و به آنان روش‌های کشت و برداشت حاصلات این تویید رامازون داده است. سالانه برای حدود یک هزار و ۲۰۰ تا دو هزار و ۵۰۰ خانم بی‌بضاعت، فارم‌های مرغداری کوچک ساخته می‌شود تا این آنان درآمد (هر چند اندک) داشته باشند. همچنان باید گفت اکثریت این خدمات به صورت اختصاصی برای زنان صورت می‌گیرد. یعنی در برنامه‌های عمومی وزارت زراعت، زنان هم‌چون مردان حق دارند و باید حضور داشته باشند. در کنار آن، خدمات ویژه‌ای برای رشد اقتصاد زنان و اقتصاد خانواده نیز ارایه می‌شود که مردان در آن شامل نیستند.

سالانه و زارت زراعت از طریق پروژه‌ها و ریاست اقتصاد خانواده‌ی این وزارت، هزاران زن، با ساخت با غچه‌های خانه‌گی و مرغداری‌های کوچک، ساخت مزارع زعفران و توزیع وسایل مرغداری، سبزخانه‌داری و پرورش سمارق و توزیع وسایل پروسس کننده و خشک‌کننده سبزیجات و میوه‌جات زنان را کمک می‌کند.

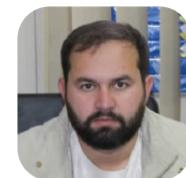
سالانه و زارت زراعت از طریق پروژه‌ها و ریاست اقتصاد خانواده‌ی این وزارت، هزاران زن، با ساخت با غچه‌های خانه‌گی و مرغداری‌های کوچک برای آن‌ها توزیع پیاز و وسایل زعفران کاری، خرید و توزیع ماشین‌های خشک‌کننده میوه و سبزی، ساخت مرکزهای پروسس محصولات زراعتی (تولید ترشی، مربا و...) توزیع بز و

ساله زنده‌گی می‌کند. حدود دو سال پیش سکینه شوهرش را در اثر بیماری ای از دست داد و همه‌ی مسوولیت‌های خانواده، به ويژه همه مصارف برای امرار معیشت خانواده، به دوش سکینه عسکري افتد. این همه مشکلات، روی زیادر از اندازه‌ای بود که می‌فروخت. اما کمک یک ماشین خشک‌کننده میوه و سبزی از طرف وزارت زراعت به او، فصل جدیدی از کار را به روی فهیمه گشود. فهیمه می‌گوید: «در گذشته یک بخش کلان سبزیجات حاصل با غچه‌های خانه‌گی و باغم به دلیل نداشتن زمینه‌ی عصری خشک کردن آن‌ها، ضایع می‌شد. حالی که این ماشین را وزارت زراعت به من داده، دیگر رومی‌ها، سیب و دیگر سبزی‌ها و میوه‌های تازه خود را در بام نمی‌گذارم تا خشک شود، حالی آن‌ها را در ماشین افتتابی به طور عصری خشک می‌کنم و زمستان همشان را با قیمت خوب می‌فروشم و خاطرمن از این بابت جمع است.»

هر چند هنوز امار دقیقی وجود ندارد، اما وزارت زراعت همه‌ساله از طریق ساخت با غچه‌های خانه‌گی و سبزخانه‌ها، ساخت مرغداری‌های کوچک، ساخت مزارع زعفران و توزیع وسایل مرغداری، سبزخانه‌داری و پرورش سمارق و توزیع وسایل پروسس کننده و خشک‌کننده سبزیجات و میوه‌جات زنان را کمک می‌کند.

سالانه و زارت زراعت از طریق پروژه‌ها و ریاست اقتصاد خانواده‌ی این وزارت، هزاران زن، با ساخت با غچه‌های خانه‌گی و مرغداری‌های کوچک برای آن‌ها توزیع پیاز و وسایل زعفران کاری، خرید و توزیع ماشین‌های خشک‌کننده میوه و سبزی، ساخت مرکزهای پروسس محصولات زراعتی (تولید ترشی، مربا و...) توزیع بز و

در دل کوههای خاکی ولسوالی شیبر ولایت بامیان، رخسانه عطایی، ۲۰ ساله، ضمن سرپرستی از خانواده‌اش، در داشنگاه دولتی بامیان محصل هم هست. خانواده آن‌ها چهار سبزی است. او فصل‌های اندوه و دشواری فراوانی را گذشتند و حالا داستانش طور دیگری نگاشته می‌شود. رخسانه می‌گوید: «طی هشت سال گذشته، مشکلات زیادی برای ایجاد یک زنده‌گی خوب دیدم. من و خانواده‌ام از طریق کشت کچالو و پیاز، امرار معیشت می‌کنیم، اما دشواری ما این بود که در این سال‌ها، از سر مجبوی، حاصلات کچالو مزرعه‌مان را به قیمت ارزان و در همان فصل برداشت، می‌فروختیم.» اما حالا زنده‌گی چهاره‌ی خوب اش را به او چنین نشان می‌دهد: «من از چندین سال بدمین سواز نبود یک ذخیره‌خانه مجهز برای ذخیره‌ی حاصلات کچالوی خود رنج می‌بردم و زیان اقتصادی می‌دیدم، اما وزارت زراعت در سال ۱۳۹۹ مالی، برایم یک ذخیره‌گاه کچالو ساخت. حالی دیگر در فصل برداشت همه‌ی کچالوها را نمی‌فروشم، فقط مقداری را که به بیع مناسب می‌خرند، می‌فروشم، بقیه را در ذخیره‌خانه نگه می‌دارم و هر وقت بازار و قیمت مناسب پیدا شد، می‌فروشم.» برای او، وزارت زراعت از طریق پروژه‌های زنجه‌ی ارزش باغداری HVCDSR، که توسط بانک انکشاف آسیایی (ADB) تمویل می‌شود، این ذخیره‌گاه را ساخته است. همین طور در روستای قلعه‌ی میانه، واقع در ولسوالی دورافتاده‌ی یکاونگ، سکینه ۵۵ ساله در ولسوالی

صدیق خالد

د کرنی وزارت د «CPMO» پروژی د ایکو مسؤول.

مېمن طاهره: کورنى باغچه (بېنگى) مې په ڙوند کې لوی بدلون را وست

اړتیاوی پوره کوم.
مېمن طاهره زیاته کړه، چې سابه یې په بازار کې پر خڅلوا سربېره په کور کې هم مصرف کړې دي.
مېمن طاهره وايي او س په کورنى باغچو کې د کرکبلي پوره مهارت لري او غواړي، چې دي کار ته دواو ورکړي. دا هيله لري، چې د خپل ڙوند تولې اقتصادي اړتیاوی له دي لاري پوره کړي.

کولې، چې یوه لاره پیداکړم ترڅود خپل کورنى ملاتر وکړم. په همدي کې یوه ورځ د کرنی وزارت کارکوونکي زموږ کلې ته راغل او هغه مېمنو سره، چې د کرنی او مالداری په برخه کې د کارکولو علاقه لرل ورسه مرسته کول.

زه هم په دې برنامه کې شامله شوم د کرنی وزارت د «SNaPP2» برنامې کارکوونکي د کرکبلي ټول موارد په نښه او اسانه ژبه تشریح کول او موږ ته به یې ور زده کول. طاهره وویل، د کرنی وزارت کارکوونکي دوی ته د کرکبلي عصری بېنې او لارې چارې ونسودل او ترڅنګ یې پر دوی د سبو اوپنې او ژمني تخمونه هم ووشل.

مېمن طاهره وايي له کله نه چې، د کرنی وزارت له دویم ملي لومړیتوب خخه د ملاتر «SNaPP2» پروژه د دوی په سيمه کې کار

پیل کړ، نو دې ته یې په کورنى باغچه کې د کرکبلي په پار د بېلا بلو سبو تخمونه ورکړل، چې اوس تری حاصل اخلي. طاهره وویل: «په خپله کورنى باغچه کې مې، چې خلور بسوی ځمکه ده په اوپي، کې بېندۍ، روميان او تیندۍ کرم او په ژمي کې کازري، سره ملي، شلغم، پالک او هغې زیاته کړه، تل به مې هلې خلې

مېمن طاهره د یوې بېوزلې کورنى سربرستي کوي او په وينا یې تر دې

مخکې، چې د کرنی وزارت له دویم ملي لومړیتوب خخه د ملاتر «SNaPP2» پروژه ورته په کورنى باغچه کې د کرکبلي په پار د سبو تخمونه او د کرکبلي توکي ورکړي ژوند ټو.

هغې زیاته کړه، تل به مې هلې خلې

مشروع طبیعی، گیاه طبی ای که نورستان را متمایز می‌سازد

مهرداد احمدی
گزارش گر

تاكيد کرد که نزديک به ۲۵۰ هزار هكتار مساحت اين ولايت چراګاه است.

با وجودی که تا هنوز کدام فابريکه‌ی در عرصه تولید، پروسس و بسته‌بندی محصولات زراعتی در نورستان فعال و سرمایه‌گذاري نشه، اما با آن هم، اين ولايت طی سال‌های اخير شاهد برخی تعغيراتی در زمينه چگونه‌گی پيش‌برد فعالیت‌های زراعتی بوده است.

عبدالوهاب نسيمي می گويد که توزيع تخم‌های اصلاح شده، ساخت مزرعه‌های نمایشي، ساخت باغ‌های جديد، واکسين حيوانات، توسعه و گسترش ساحات جنگل‌ها جلغوه، ساخت برخی از ذخیره‌گاه‌ها برای نگهداري محصولات زراعتی، ساخت کانال‌ها و ذخیره‌گاه‌های کوچک آبياري و دهان نوع فعالیت دیگر، از جمله اقداماتی اند که طی سال‌های اخير در نورستان صورت گرفته و به روش‌های زراعت و مالداری بهبود بخشیده است. به گفته‌ی او، اجرای اين برنامه‌ها باعث شده تا ساحات باغ‌های میوه گسترش يابد، مرغداری شکل

فنی و مسلکی تری به خود پیدا کند، حاصلات گندم افزایش يابد و چيدن محصولات جلغوه منظمتر و فني تر شود. يکي از مسالي که و لايit نورستان را در مقاييسه با خيلي از ولايات دیگر متمایز می‌سازد، اين است که بيشتر محصولات آن به صورت طبیعی يا وحشی رشد می‌کند. زيتون، املوک، زیره، مشروم و برخی از گیاهان و میوه‌های مهم و با ارزش دیگر، از جمله محصولاتی اند که رشد طبیعی دارند و تنظیم و توجه به آنان، می‌تواند فرصت‌های خوب اقتصادي را فراهم سازد.

مي شود ويک كيلوی آن در بازار به ۲۰ هزار افغانی و در بازارهای جهانی يك كيلوی آن به ۵۰۰ دالر امريکائي می‌رسد.

آقای نسيمي تاكيد دارد که دیگر نباتات طبی نيز از جمله زيره، در ولايت نورستان به وفور پيدا می‌شود و تکثیر آن فرصت مناسبی برای رشد اقتصادي است.

نورستان دارای دره‌ها و کوه‌های نسبتاً جنگل‌زار است و اين جنگل‌ها فرصت خوبی برای باغداری و مالداری ايجاد کرده است. جلغوه، چهار مغن، ارچه، ناجو، بلوط، شيشم، گل بيد، چنار و نيمه‌چنار، زيتون و دیگر درختان و جنگلاتی اند که به صورت طبی در نورستان رشد می‌کنند.

عبدالوهاب نسيمي می افزايد که نزديک به ۳۰۰ هزار هكتار مساحت نورستان با جنگل‌های طبیعی پوشیده شده است. او گفت: «با وجودی ۳۰۰ هزار هكتار زمين اين ولايت با جنگل‌ها پوشیده شده است، اما برای انکشاف و توسعه اين جنگل‌ها کدام کاري نشه و باشنه گان نورستان از اين جنگل‌ها کدام عايدی نمي توانند به دست بیاونند. هر گاه در بخش تنظیم جلغوه، چهار مغن و دیگر جنگل‌ها و میوه‌ها کار شود، در شرایط اقتصادي باشنده گان اين ولايت تعغيرات مثبت خواهد آمد».

پوشش ۳۰۰ هزار هكتار مساحت نورستان با جنگل‌های طبیعی، فرصت مناسبی برای مالداری در اين ولايت به وجود آورده است. آقای نسيمي می گويد که چراګاه‌های زيادي برای استفاده حيوانات وجود دارد و شمار حيوانات خانه‌گی نيز در اين ولايت نزديک به يك ميليون حيوان می‌رسد. او

نورستان در شرق کشور، از شمار ولاياتی است که زمين‌های زراعتی کمتری دارد و از همین رو، طی سال‌های اخير شاهد رشد و اجرای برنامه‌های انکشافی کمتری نيز بوده است. نورستان با وجودی که به شدت يك ولايت کوهستانی و دارای زمستان‌های پربرف و راههای مواصلاتی صعب‌العبور است، اما در زمينه‌های باغداری، مالداری و تکثیر گیاهان با ارزش طبی و کمیاب، ظرفیت فوق العاده‌ای برای رشد اقتصادي دارد. در نورستان برخی از گیاهان طبی با ارزش وجود دارند که در دیگر ولايات کمتر دیده شده و یا اصلاً دیده نمي شود.

مشروع، يك نوع سمارق مربوط به خانواده‌ی فنجي‌ها است که در ولايت نورستان فراوان یافت می‌شود. اين گیاه طبی کمیاب، در صنعت دارو سازی استفاده‌ی زیاد دارد و از اين گیاه بيش تر برای ساخت آتنی بیوتیک‌ها به ويزه پني سلين استفاده می‌شود.

عبدالوهاب نسيمي رئيس زراعت، آبياري و مالداری ولايت نورستان، می گويد که مشروع در نورستان به صورت طبیعی، در ارتفاعات بلند اين ولايت می‌رويد. به گفته‌ی او، تکثیر اين گیاه طبی از مهم‌ترین زمينه‌هایی است که می‌تواند در رشد اقتصادي کشور کمک زیادي نماید. او گفت: «مشروع يا يك نوع سمارق، يك نبات طبی است که در نورستان در ارتفاعات بلند آن در میان جنگل‌های به پیمانه‌ی زیاد پیدا می‌شود. تولید تخمی اين نبات سالانه حدود چهارونیم متريک ٹن تخمين

مرحبه:

د بزگری له عاید سره می اقتصادی وضعیت نسه شوی

د کرنی په اقتصادي حالت کې مثبت بدلون راغلی دی، هيله لرم چې د کرنی وزارت له دوبم ملي لوړیتوب خخه د ملاتر «SNaPP2» پروژه له مور سره خپلی مرستي ته دواوم او پراختیا ورکړي، ترڅو دیدی کلني نور بېوزله مېرمنې هم له دې برنامې خخه برخمنې شي.

په حاصل راغي نوله خپلی کرونده خخه می د خپل کور د اپتیا ور سابه د ترلاسه کولو ترڅنگ نور اضافي سابه می د کلې په بازار کې خرڅ کړ، چې په یوه فصل کې درې زره افغانی شوی او په دې پیښې مې د خپل کور د اپتیا ور نور توکۍ وېړل. مرحبه واېي: «د سبود د پلور له لارې مې

کرونده خخه نسه حاصل ترلاسه کرم.» هغې زیاته کړه تل به مې هلې خلې کولې، چې یوه لاره پیداکړم ترڅوله خپل کرونده خخه نسه حاصل ترلاسه کرم. په همدي کې یوه ورخ د کرنی وزارت کارکونکي زموږ کلې ته راګل او هغه مېرمنو سره، چې د کرنی او مالداري په برخه کې د کار کولو علاقه لرل ورسه مرسته کول.

زه هم په دې برنامه کې شامله شوم د کرنی وزارت د «SNaPP2» برنامې کارکونکي د کرکېلي ټول موارد په نه او اسانه ژبه تshireح کول او موږ ته به یې ور زده کول.

مرحبه وویل، د کرنی وزارت کارکونکي دوی ته د کرکېلي عصري بنې او لارې چاري ونسود او ترڅنگ یې پر دوی د پالک، شلغم، هوږي او سره ملي تھمنه هم وېړل.

مرحبه زیاته کړه: «د کرنی وزارت له خواه ترلاسه شوی تھمنو له دلې د سره مليو تخم

هغويه کې د نارینسو بزگرانو ترڅنگ نېځينه هغوته هم د کرکېلي زمينه برابره کړي او وخت ناوخت د کرکېلي اړوند په بېلاپلېو برخو کې ورته روزه نېړي برنامې جوړوي او ترڅنگ یې د کرنیزو بستو او اصلاح شوي تھمنو په بشلو او شنونخونو او کورنیو باغچو په جوړولو سره ددغو کرونډګرو مېرمنو ملاتر کړي. د کرنی وزارت دغه مرستي که له یوی خواه د کورنیزو د خوړو په خوندېتوب کې ځټوري تمامې شوی دې بل خوا په کورنیو کې د مېرمنو د کرنې اقتصادي پیاوړتیا لامل هم شوی دي.

د کرنې وزارت له دوبم ملي لوړیتوب خخه د ملاتر «SNaPP2» برنامې له چوپړونو خخه د تن برخمن شوی، د ننګرهار د کامي ولسوالۍ د کلې باجوړي د کلې اوسيډونکي مېرمن مرحبه ده.

مرحبه په یوه بېوزله کورنی کې ژونډکوي او د کرنې له لارې د کورنی عواید برآړوي.

مرحبه واېي: «له کرکېلي سره مې مبنه او علاقه ډېړه وه. خود کرکېلي په لارې چارو سم بلده نه وم او نه مې شوای کولای، چې له خپل

معرفی بیماری «بروسلاوز» یا محرقه حیوانی

دکتر حامد نوروز
مدیر مجادله عليه امراض قابل اخبار

یا آبشههای در مغز یا سایر انساج کمک می کند.

- کشت مایع مغزی نخاعی: در این تست نمونه کوچکی از مایع اطراف مغز و نخاع برداشته می شود تا عفونت هایی از جمله منزیت یا انسفالیت بررسی شود.

روش های جلوگیری

تا حال تجارب نشان داده که کنترل و جلوگیری بروسلاوز در انسان تنها از طریق کنترل و جلوگیری بیماری فوق الذکر در حیوانات میسر است. لذا لازم است که عامل آن، اول در حیوانات شناسایی، سیر و نحوه انتشار آن در بین جمعیت های حیوانی و نهایتاً نحوه ارتباط انسان با حیوان و روش های جلوگیری از بیماری در حیوان و سپس روش های جلوگیری از انتقال عامل از حیوان به انسان بررسی و مطالعه گردد.

کشورها و مناطق مختلف برنامه ها و اقدامات مختلف را برای کنترل و جلوگیری استفاده می کنند. تطبیق واکسین در حیوانات موثر ترین روش جلوگیری بیماری در مناطق آلوده است. یک شمار از کشورها حیوانات آلوده به این بیماری را از بین می بندند، اما این روش باید در تناسب با مسائل اقتصادي و سطح بیماری در ساحه اجرا شود. بلند بردن سطح آگاهی مردم درباره مخازن و روش های انتقال عامل بیماری به انسان در جلوگیری بیماری می تواند بسیار موثر واقع شود.

درد مفاصل، سرد درد و بزرگ شدن عقدات لنفاوی مشاهده می شود.

در حالات مزمز، خسته گی، درد عضلات، کمر درد، قبضیت، کاهش وزن، افسرده گی، ناتوانی جنسی، بروز آبese در تخدمان ها، گرده و مغز از جمله علایم معمول است که ممکن سبب معلولیت، عفونت قلب، استخوان، مغز یا گرده (کلیه) و حتا مرج شود.

تشخیص بیماری بروسلاوز در حیوان: کشت نمونه های خون، شیر و ترشحات واژن در لابراتوار، زمینه ثبتیت عامل بروسلا را می تواند فراهم بسازد. برعلاوه آزمایش الایزا، اگلوتینیشن و آزمایش حلقة شیر نیز در این بخش کاربرد دارد. در سال های اخیر آزمایش PCR به شکل گسترشده برای تشخیص بروسلاوز استفاده می شود.

تشخیص بیماری در انسان: معمولاً داکتر تشخیص بروسلاوز را با استفاده از نمونه های خون یا مغز استخوان برای دریافت باکتری بروسلای عامل بیماری، تأیید می کند و یا با استفاده از آزمایش های خون، آتنی بادی باکتری را بررسی می نماید. برای کمک به تشخیص عوارض بروسلاوز، ممکن است آزمایش هایی از این قبیل لازم شود:

- اشعه ایکس: اشعه ایکس می تواند تغییرات مفاصل و استخوان ها را مشخص کند.
- سی تی اسکن یا MRI: این روش های تصویر برداری به تعیین التهاب لرزه، تب متناوب، عرق کردن، خسته گی،

حال انکشاف می گردد.

حیوانات مختلف به ویژه گاو، گوسفند، بز، شتر و سایر انواع مخازن اولیه عامل بروسلاوز را تشکیل می دهد. انسان معمولاً در اثر تماس با حیوانات مبتلا، خصوصاً در زمان زایش و مصرف شیر خام آلوده این حیوانات، به این بیماری گرفتار می شود.

عامل بیماری بروسلاوز:

انواع مختلف بروسلا با ایجاد بیماری در میزان های مختلف وابسته است. این انواع و میلاندی میکروب مشابه بیماری فوق، از پستان گاو به دست آمد و به تعقیب آن، در سال ۱۹۲۰ میلادی، به خاطر کارهای بزرگ دیوید بروس، جنس جدید باکتریایی به نام بروسلا ایجاد شد. در حال حاضر بیشتر از ۹ نوع در این جنس قرار دارد که مهم ترین آن ها «بروسلا ملیتیزس» و «بروسلا ابورتوس» می باشد و خاصیت زنوز داشته و سبب بیماری در انسان نیز می گردد.

جهان را بروسلا ملیتیزس تشکیل می دهد.

علاجم کلینیکی بیماری در حیوانات:

بروسلاوز عمدها باعث سقط جنین، بندش پلاستیکی (خس)، عقیم ماندن و نازابی و کاهش تولید شیر، در حیوانات مبتلا می شود. التهاب خصیه ها و التهاب مفاصل نیز از جمله علایم معمول بروسلاوز در حیوانات است.

علاجم کلینیکی بیماری در انسان:

بروسلاوز یک بیماری مزمن تمام اعضا در انسان است که با علایم متفاوت در افراد بیماری تبارز می کند.

در حالات حاد بیماری، نشانه هایی چون لرزه، تب متناوب، عرق کردن، خسته گی، کشورهای مختلف به ویژه در کشورهای در

در سال ۱۸۸۶ میلادی، یکی از جراحان نظامی بریتانیایی به نام «David Bruce» یک باکتری گرد چوبک مانند را از جگر شخصی که به سبب بیماری تب مالت فوت کرده بود، به دست آورد. اونام این باکتریا را «Micrococcus melitensis» گذاشت.

بیماری فوق الذکر به صورت اندمیک (معمولی) وجود داشت، اما با دیگر بیماری ها، از جمله ملاریا مغالطه می شد.

مايكرو اگانیزم عامل بیماری مالت، به زودی از حیوانات نیز به دست آمد. در سال ۱۸۹۷ میلادی میکروب مشابه بیماری فوق، از پستان گاو به دست آمد و به تعقیب آن، در

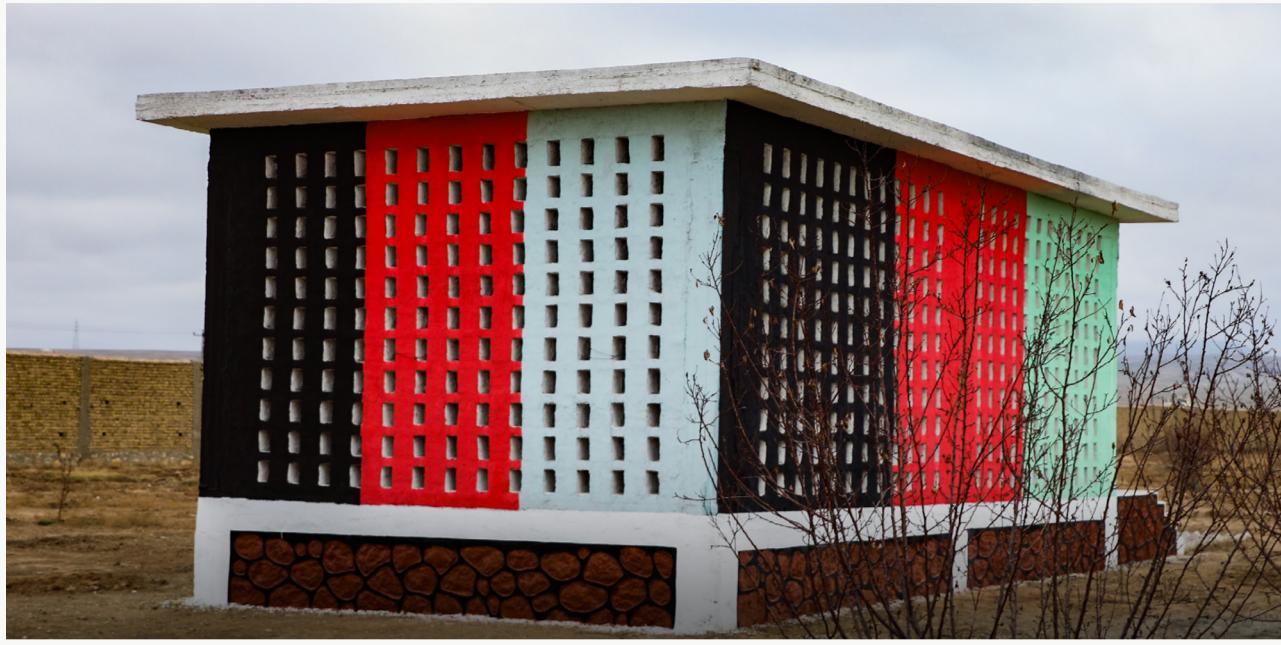
سال ۱۹۲۰ میلادی، به خاطر کارهای بزرگ دیوید بروس، جنس جدید باکتریایی به نام بروسلا ایجاد شد. در حال حاضر بیشتر از ۹ نوع در این جنس قرار دارد که مهم ترین آن ها «بروسلا ملیتیزس» و «بروسلا ابورتوس» می باشد و خاصیت زنوز داشته و سبب بیماری در انسان نیز می گردد.

بروسلاوز چگونه بیماری است؟

بیماری بروسلاوز یک بیماری عفونی و از جمله بیماری های زنوز است که شایعات آن در اکثر کشورهای جهان ثبت شده است، سالانه بیشتر از ۵۰ هزار واقعه آن در جهان رخ می دهد. به خاطر خاصیت زنوز بیماری، بروسلاوز همواره از دو بعد صحی و اقتصادی مورد توجه قرار می گیرد، زیرا بیماری متذکره یکی از تهدیدات بزرگ جهانی در بخش صحت حیوانی و صحت عامه به شمار می رود

و باعث مشکلات اجتماعی - اقتصادی در کشورهای مختلف به ویژه در کشورهای در

عصری ممیزخونو سره د بنوالو د ممیزو کیفیت او بی لوړی شوی

او معیاري ڊول را ته جو ڦو شوه، چي ۱۷ د ورخو په موده
کي له ۱۲ تر ۱۴ تنه انگور په معیاري او پاک ڊول وچوي.
همدارنگه د ممیز خونی د ممیزو کیفیت هم خورا نبئه ده او
په بازار کي په لوپبیه پلورل کپري.» فرهاد زیاته کره: «že او
زمور په کلی کي نور بنیوال له کلونو راهیسي له دي ستونزي
سره لاس او ڳريوان وو او د دی ستونزي د حل لپاره مو کافي
امکانات نه درلولد خو له کله چي دا ممیز خونه را ته جو ڦو
شوي نو د ممیزو کیفیت مو بنېه شوي او همدارنگه د ممیزو
حاصلات مو له صحبي پلوه د داد ور شوي دي.»

بايد وويل شي، چې د کرنې وزارت د بنوالی ځنځيري ارزښت د پراختيما سکټوري پروژه «HVCDSP»، چې د اسيا اي پراختيمايي بانک (ADB) له خوا تمويل پرې، دتپر یو کال په ترڅ کې د هېواد په بیلابیلو سيمو کې لسګونه با به عصری ممیز خونې جوړې کړې دي، چې له یوی خوا د بنوالو د اقتصادي وضعیت د نسه والي لامل شوي او له بلې خوا د کیفیت له پلوه نښه ممیز بازار ته وړاندې کوي.

جوهه شوه، چي تر ڏپره بريده ورته د انگورو چوول آسانه او معياري شول. فرهاد اوں انگور د حمکي په سر نه بلکه په يوه معياري مميز خونه کي چوي او له هغه وروسته يې په بازار کي په مناسبه بيه خرخوي. فرهاد او د هغه په گاوند کي نور بنوال له کلونو راهيسى د انگورو د چولو په برخه کي خورا ڏپري ستونزى لرلي، لکه خرنگه چي پخوا د هفگوي د مميزو حاصلات له يوه پلوه د روغيتيا له خوا د پاد ورنه و او له بلي خوا په بازار کي په نبئه بيه نه خرڅبدل دا خکه چي د انگورو تهها، حاصلات به غښت معايمه، توګه وحدا.

نوموری د یادی ممیز خونی په اړه دا سی وایی: «پخوا به موږ انګور د چولو په پار په آزاده فضا کې په Ҳمکه اچول، چې خاورې به ورسه ګډېدلې، ګله ګله به د باران اوړدلو پر مهال انګور خوسا کېدل او همدارنګه نورو مضره موادو به د ممیزو خوند او کیفیت خراب کړ، خو سر کال د بیوالی ځنخیری ارزښت د پراختیا سکتوری پروژی له خوا یو باب ممیز خونه په عصری

د کرني، ابوجلولو او مالداري وزارت اوند د بنوالی خنحيري ارزښت د پراختي سكتوري پروژه (HVCDSP) په هپواد کې د خپلو نورو فعالیتونو تر خنګ انګورو بنوالو لپاره د ممیزخونو جورو لو په برخه کې هم فعالیت کوي.

په هېواد کې معياري او عصري ممیزخونې د ممیزخونو د صنعت د تروبيج، د بنوالو د اقتصاد لوړول او د انګورو باغونو د محصولاتو د ارزښت لورولو په پار په معياري او استیندرد دول جوړېږي. د دې ترڅنګ د غه ممیز خونې د معياري او بنې کيفيت لرونکي ممیزو د تولید لامل کېږي او همداراز د انګوړه د ضایعاته مخه نیس.

په هبواد کي د انگورو دېر بنونه دي، چې هر کال له دي
بنونو خنه زړګونه پنه انگور راتولپري او کله نا کله د بنوالو
انگور په ډېره تېټه بیه پلورل کېږي، دي ته په کتو د عصری
ممیزخونو جوړول کولای شي، چې بنوالو سره مرسته وکړي
ترڅو په بنه او عصری بنه یې انگور په ممیزو بدلت شي او له
دي لارې بنه عاید ترلاسه کړي.

په همدي موخه دکرنې وزارت د نورو فعالیتونو ترڅنګ بنووالو
لپاره عصری ممیزخونې جوړي کړي دي، چې د دودیزو
هغه په پرتله د دغه ممیزخونو د دمیزو کیفیت نښه او دېر
ټېرېدونکۍ لري.

بنوال هم وايي کوم مميـز چـي، دـوى يـي پـه عـصـري مـميـز
خـونـوـ كـي تـولـيدـويـ پـه باـزارـونـوـ كـي يـي بـيـي تـر دـودـيـزوـ هـغـوـ
چـي، دـويـي پـه دـودـيـزوـ بـنه تـولـيدـويـ دـوه چـنـدـهـ 5ـهـ.
دـ كـرنـيـ وزـارتـ دـ بنـواـلـىـ خـنـجـيرـيـ اـرـزـنـسـتـ دـ پـراـخـتـيـاـ سـكـيـتـورـيـ
پـروـژـيـ «HVCDSPـ لـهـ عـصـريـ مـميـزـخـونـوـ خـخـهـ يـوـتـنـ بـرـخـمـنـ
شـوـيـ بـنـواـلـ دـ كـابـلـ دـ قـرهـ بـاغـ وـلـسـوـالـىـ دـ عـلـرـ كـلـيـ اوـسـيـدـونـكـيـ

فرهاد، له کلونو راهیسی په پلارنی څمکه کې د انګورو د یو
لوی بن پالنه کوي او له همدي لاري خپل کورنی ته حلاله
روزی پیدا کوي. فرهاد او د هغه په ګاوند کې نور بیوال له
کلونو را پدېخوا د عصری ممیزخونې له نه شتون سره مخ
و او د خپلو انګورو د وچولو لپاره له غیر معیاري لارو چارو
څخه ګټه پورته کول، خو سړ کال د کرنې وزارت د بیوالی
ځنځیري ارزښت د پراختیا سکټوري پروژې «HVCDSP» له
خوا نوموري ته یو باب عصری ممیز خونه په معیاري ډول

لگمان کی د بیری ۴۰۰ هکتارہ حنگلونہ احداث شوی

رایپور: ش نوری
زبانه: جمعہ گل اشرفی

به مور انگور د وچولو په پار په آزاده فضا کې په ځمکه اچول، چې خاورې به ورسره ګډېلې، کله کله به د باران اوږدلو پر مهال انگور خوسا کېدل او همدارنګه نورو مضره موادو به د ممیزو خوند او کیفیت خراب کړ، خو سې کال د بنوالی څنځیري ارزښت د پراختیا سکټوري پروژې له خوا یو باب ممیز خونه په عصری او معیاري دول را ته جوړه شوه، چې ۱۷۵ ورڅو په موده کې له ۱۲۴ تر ټنه انگور په معیاري او پاک دول وچووي. همدارنګه د ممیز خونې د ممیزو کیفیت هم خورا نبه ده او په بازار کې په لوړیمه پلورل کېږي.» فرهاد زیاته کړه: «že او زموږ په کلې کې نور بنوال له کلونو راهیسی له دې ستونزې سره لاس او ګريوان وو او د دې ستونزې د حل لپاره مو کافې امکانات نه درلودل خوله کله چې دا ممیز خونه را ته جوړه شوې نو د ممیزو کیفیت مو نبه شوې او همدارنګه د ممیزو حاصلات مو له صحی پلوه د داډ ور شوې دي.»

باید وویل شی، چې د کرنې وزارت د بنوالی ځنځیری ارزښت د پراختیا سکټوری پروژه «HVCDSP»، چې د اسیاپی پراختیاپی بانک «ADB» له خوا تمویلېږي، د تېر یو کال په ترڅ کې د هېواد په بیلابلو سیمو کې لسګونه با به عصری ممیز خونې جوړې کړي دي، چې له یوې خوا د بنوالو د اقتصادي وضعیت د نسه والی لامل شوې او له بلې خوا د کیفیت له پلوه نسه ممن: ساز، ته واندې، کوم،

پروژی «HVCDSP» له عصری ممیزخونو خخه یوتون
برخمن شوی بنوال د کابل د قره باغ ولسوالی د علر
کلی اوسيدونکي فرهاد دي.

فرهاد، له کلونو راهیسی په پلارنی ځمکه کې د انګورو د یولوی بن پالنه کوي او له همدي لاري خپل کورني ته حلاله روزي پیدا کوي. فرهاد او د هغه په ګاوند کې نور بیوال له کلونو را پېڅوا د عصری ممیزخونی له نه شتون سره مخ او د خپلو انګورو د وچولو لپاره له غیر معیاري لارو چارو خخه گټه پورته کول، خو سړ کال د کرنې وزارت د بیوالی څنځیری ارزښت د پراختیا سکټوري پروژې «HVCDSP» له خوانوموږي ته یو باب عصری ممیز خونه په معیاري دول جوړه شوه، چې تر دېړه بریده ورته د انګورو وچول آسانه او معیاري شول. فرهاد او سنانه د ځمکي په سرنه بلکه په یوه معیاري ممیز خونه کې وچوی او له هغه وروسته یې په بازار

کې په مناسې بېه خرڅوی. فرهاد او د هغه په ګاونډ کې نور بنوال له ګلونو راهیسي د انګورو د چولو په برخه کې خورا ډېري ستونې لرلي، لکه خرنګه چې پخوا د هغوي د ممیزو حاصلات له یوه پلوه د روغتیا له خوا د داد ورنه و او له بلې خوا په بازار کې په بنه بېه نه خرڅېدل دا څکه چې د انګورو ټول حاصلات په غیر معیاري توګه چېدل.

د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت اړوند د بیوالی ځنځیري ارزښت د پراختیا سکتوری پروژه (HVCDSP) په هېواد کې د خپلو نورو فعالیتونو تر څنګ انګورو بیوالو لپاره د ممیزخونو جوړولو په برخه کې هم فعالیت کوي.

په هېواد کې معیاري او عصری ممیزخونې د ممیزخونو د صنعت د ترویج، د بنوالو د اقتصاد لوړول او د انگورو باغونو د محصولاتو د ارزښت لوړولو په پار په معیاري او اسټیندرد دول جوړېږي. ددې ترڅنګ دغه ممیز خونې د معیاري او بهه کیفیت لرونکې ممیزو د تولید لامل کېږي او همداراز د انگورو د ضایعاتو مخه نیسي.

په هېواد کې د انګورو دېر بېونه دي، چې هر کال له دې
بنونو خخه زرگونه تنه انګور راتولېږي او کله نا کله د بنوالو
انګور په ډېره ټېټېه بېه پلورل کېږي، دې ته په کتود عصری
ممیزخونو جوپول کولای شي، چې بنوالو سره مرسته وکړي
ترڅو په بنه او عصری بنه یې انګور په ممیزو بدلت شي او له
۵۴، لار، شه عابد للاسه کې ..

په همدي موخه دکرنې وزارت د نورو فعالیتونو ترڅنګ بنووالو
لپاره عصری ممیزخونې جوړي کړي دي، چې د دودیزو
هغو په پرتله د دغنو ممیزخونو د ممیزو کیفیت بشه او دېر
بې بډونک لامن

پژوهشی سری.
بنوال هم واپسی کوم ممیز چې، دوی یې په عصری ممیز
خونو کې تولیدوی په بازارونو کې یې بیې تر دودیزو هغه
حـ، دوـ، به دودیزه بنه تولیدو، دوه ځنده ۵۵.

لوبیا وطنی، مواد پروتئینی با کیفیت بالا و علاقه‌مندان زیاد

می‌کنند و طبعاً احتیاج به چیله دارند، اما ارتفاع انواع پاکوتاه به ندرت از ۴۰ یا ۵۰ سانتی‌متر تجاوز می‌کند. محصول ارقام بالارونده در هر هکتار بیشتر از ارقام پاکوتاه است اما ارقام پاکوتاه از این نظر موردن توجه می‌باشند که آن‌ها را می‌توان به صورت مکانیکی برداشت کرد.

محصول لوبیا بسته به رقم آن و شرایط آب و هوایی بین دو تا پنج ماه آماده برداشت می‌شود. رشد رویشی گیاه آن محدود است و بعد از ظاهر شدن گل‌ها متوقف می‌شود. لوبیاها به رنگ‌های مختلفی دیده می‌شوند اما گونه‌هایی که رنگ‌های نقطه‌نقطه و یا چندرنگ دارند نسبت به خشکی مقاومت بیشتری از خود نشان می‌دهند. معمولاً لوبیا را در تناب با گیاهانی مانند چغندر و یا جو کشت می‌کنند. در مزارع فاصله‌های رده‌های آن را ۵۰ الی ۶۰ سانتی‌متر و فاصله‌ی گیاهان در هر رده را حدود ۸ تا ۱۵ سانتی‌متر در نظر می‌گیرند. این فاصله‌ها در کشت للمی به مراتب بیشتر خواهد بود.

برداشت لوبیا بعد از خشک شدن اکثر غلافها صورت می‌گیرد اما باید دقت شود که این کار قبل از ریختن غلافها باشد. عملکرد لوبیا خشک حدود ۴۰۰ تا ۲۵۰ کیلوگرم در هکتار می‌باشد. آن‌چنان‌که گفته شد مصرف لوبیا به صورت تازه نیز رایج می‌باشد. در این صورت پوش‌های سبز آن که در انگلیسی به آن «اسنپ بینز» می‌گویند چیده می‌شود. این پوش‌ها ممکن است نخ‌دار و با بدون نخ (stringless beans) باشند که طبیعتاً انواع بدون نخ طرفداران بیشتری دارد.

کاشت

قبل از کاشت زمین را کاملاً نرم کرده و پس از آن در صورت لزوم کلوخ‌های حاصل از نرم کردن را خردتر می‌کنند، به طوری که زمین مورد کاشت کاملاً پوک و نرم شود. باید توجه داشت که بذرها را قبل از مواد شیمیایی ضد عفونی کرده و یا این که از بذرهاي ضد عفونی شده استفاده کنند. برای جوانه‌زن لوبیا، نیاز به دمای بیش از ۱۵ درجه سانتی‌گراد است. لوبیا در بهار بعد از رفع یخنده‌ان و زمانی که دمای خاک حدود ۱۲ تا ۱۶ درجه سانتی‌گراد است، کاشته می‌شود. کشت آن به صورت رده‌ی انجام می‌گیرد. عمق کاشت بذر آن در حدود ۲ تا ۳ سانتی‌متر می‌باشد. فاصله دو بوته در ارقام پاکوتاه ۱۰ سانتی‌متر و فاصله دو خط کشت حدود ۹۰ سانتی‌متر در نظر گرفته می‌شود. در ارقام بلند فاصله دو بوته ۳۰ تا ۴۰ سانتی‌متر و فاصله دو خط کشت از یک‌دیگر حدود ۹۰ سانتی‌متر است. ارقام پاکوتاه نیازی به چیله ندارند، ولی برای انواع پابلند و رونده باید چیله در نظر گرفته شود. نصب چیله قبل از گل‌دهی انجام می‌گیرد. معمولاً ارقام پاکوتاه نسبت به ارقام پابلند زودتر میوه می‌دهند و این زمان حدود ۵۰ تا ۶۰ روز از زمان کاشت تا موقع برداشت طول می‌کشد، ولی دوره میوه‌دهی آن‌ها کمتر است برای این که برای یک مدت طولانی محصول داشته باشیم، کشت آن هر ۲ تا ۳ هفته تکرار می‌شود. کشت لوبیا سبز تا هشت هفته قبل از یخنده‌ان پائیز ادامه دارد. در ارقام بلندرونده از زمان کاشت تا موقع برداشت محصول ۶۰ تا ۷۰ روز طول می‌کشد. انواع پابلند لوبیا سبز دوره میوه‌دهی طولانی‌تری دارند و تا سرد شدن هوا در پاییز میوه‌دهی آن‌ها ادامه دارد.

آمده است. مسؤولان در ریاست زراعت هرات می‌گویند که ساحه تحت کشت سال قبل ۳۹۸ هکتار بوده که از این کشتزارها در حدود ۹۰۴ متریک تن لوبیا تولید گردیده بود. گفته می‌شود که امسال پنج درصد افزایش یافته که نشان می‌دهد ساحه تحت کشت ۴۲۰ هکتار می‌باشد که از این مقدار در حدود ۹۵۵ تن لوبیا گردیده است.

در ولسوالی‌های گذره، پشتون زرغون و اوبه دونوع نژاد (واریتی) سفید و سرخ وجود دارد که در همین ولسوالی‌ها، بیشترین لوبیا تولید می‌شود. لوبیا در هرات بیشتر در مصرف داخلی دارد، اما به پیمانه کم به ولایت‌های هم‌جوار صادر می‌شود. سید یعقوب یک تن از زمین داران ولسوالی کرخ هرات است. او می‌گوید که پنج جریب زمین دارد و سالانه مقدار زیاد لوبیا کشت می‌کند: «خدا را شکر بازار خوب دارد. فی سیر لوبیا ۶۵۰ افغانی در بازارهای داخلی هرات فروش می‌شود.»

خلیل احمد یک تن از دهقانان منطقه زرگر ولسوالی کرخ هرات است. او می‌گوید: «لوبیا نتیجه خوب داده است و مزه می‌خوب نیز دارد. اما در قسمت آفات و امراض با مشکل روبرو هستیم خواست ما از وزارت زراعت این است که در قسمت ادویه‌جات ما را کمک کند.»

۴- حاصلات لوبیا در بدخشان به یک‌هزار و ۲۴۰ تن رسیده است

مسؤولان ریاست زراعت بدخشان از افزایش علاقه‌مندی دهقانان این ولایت به کشت لوبیا سخن می‌زنند و می‌گویند که امسال حاصلات لوبیا نظر به سال گذشته در این ولایت افزایش یافته است. نصیر‌احمد احمدی امر امور زراعتی ریاست زراعت بدخشان می‌گوید: «در مجموع امسال ۷۰۰ هکتار زمین در ولایت بدخشان لوبیا کشت شده که به اساس پیش‌بینی ما، از آن در حدود یک‌هزار و ۲۴۰ تن لوبیا به دست می‌آید که دلیل اصلی علاقه‌مندی دهقانان برای پرورش لوبیا، بازار خوب محلی و بلند بودن قیمت لوبیا در این ولایت است.»

در همین حال، محمد الیاس، یکتن از دهقانان قریه چچی مغزار ولسوالی بهارک بدخشان که امسال یک‌نیم جریب زمینش را لوبیا کاشته بود، می‌گوید: «امسال حاصلات لوبیا فوق العاده بود، ۱۲۰ سیر لوبیا به دست آورده و امسال نظر به سال قبل نه تنها که من بلکه تمام دهقانان تا ۱۵ درصد نظر به سال قبل، لوبیا بیشتر به دست آورند.»

درباره لوبیا

این گیاه را در خاک‌های مختلف می‌توان کشت کرد اما از آن جا که به خشکی مقاومت ندارد، معمولاً به صورت آبی کاشته می‌شود. لوبیا به دو صورت سبز و خشک مصرف می‌شود. لوبیا ممکن است همراه پوش سبز آن و به عنوان سبزی مصرف شود و یا آن که هدف از کشت آن دانه‌های خشک‌شده آن باشد. کشت آن معمولاً برای تهییه دانه‌های خشک صورت می‌گیرد.

رشته‌های گیاه لوبیا دارای غده‌هایی است که تثبیت کننده «نایتوروجن» می‌باشند. برگ‌های لوبیا مرکب از سه برگچه با کرک‌هایی ریز تشکیل شده است. گل‌های این گیاه به صورت خوش‌های و یا منفرد از جوانه‌های جانبی کنار برگ‌ها به وجود می‌آیند و برای بارور شدن نیازی به گرده‌افشانی ندارد. لوبیاها ممکن است بالا رونده و یا پاکوتاه باشند. ارقام بالارونده حدود ۱.۵ تا ۲ متر رشد

آمار ریاست احصائیه وزارت زراعت در سال ۱۳۹۸ آرایه کرده نشان می‌دهد، در سطح کشور در حدود ۲۰۰ هزار و ۲۵۷ متریک تن لوبیا تولید شده است. لوبیا در اکثر ولایت‌های کشور

محمد تمیم صدیقی
گزارش‌گر

کیفیت و مزه لوبیا بر می‌گردد با آب و هوای مناطق آن، چند ولایت در تولید و کیفیت و خوش‌مزه‌گی لوبیا نام دار می‌باشد. به شما به معرفی می‌گیرم.

۱- ۹۱۰ تن لوبیا سفید در کندز تولید شده است

ریاست زراعت ولایت کندز از افزایش در تولیدات لوبیا سفید در این ولایت خبر داده می‌گوید امسال در این ولایت ۹۱۰ متریک تن لوبیا سفید تولید شده است. عبدالهادی قرق‌ربیس زراعت ولایت کندز می‌گوید امسال از ۶۵۰ هکتار زمین تحت کشت به میزان ۹۱۰ تن لوبیا سفید تولید شده است. به قول آقای قرق‌ربیس، این آمار، افزایش درصدی در حاصلات لوبیا سفید را نشان می‌دهد.

ریاست احصائیه وزارت زراعت در سال ۱۳۹۸ ارقام داده است که نشان می‌دهد که در این ولایت ساحه تحت کشت ۲۷۰ هكتار است که از این مقدار، ۳۷۰ تن لوبیا تولید شده است. ولسوالی‌های امام‌صاحب، گل‌تپه، علی‌آباد، و مرکز کندز تولیدکننده‌گان اصلی لوبیا سفید در این ولایت‌اند.

هر سیر (یا هر هفت کیلو) لوبیا سفید در بازارهای داخلی ۷۰۰ افغانی به فروش می‌رسد. لوبیا سفید کندز به ولایت‌های هم‌جوار و نیز پاکستان صادر می‌گردد. لوبیا سفید سرشار پروتئین است و از ارزش بلند غذایی نیز دارد. مصرف لوبیا سفید برای سلامتی بدن مفید است و در درمان برخی از بیماری‌ها کمک می‌کند. رامین یک تن از زمین داران ولسوالی علی‌آباد است. او می‌گوید: «هفت جریب زمین دارم که بیشتر آن را لوبیا کشت می‌کنم، چون فایده زیاد دارد و بازار خوب دارم. کارش نیز کم است.»

۲- افزایش ۱۵ درصدی حاصل لوبیا در بغلان

ریاست زراعت ولایت بغلان از افزایش حاصلات لوبیا خبر داده می‌گوید که امسال ۱۵ درصد حاصلات لوبیا در این ولایت افزایش یافته است.

مسؤولان در ریاست بغلان می‌گویند که امسال ساحه تحت کشت سه هزار و ۱۵۳ هکتار می‌باشد. که از این مقدار شش هزار و ۳۰۶ متریک تن لوبیا تولید گردیده است. بغلان از جمله ولایت‌های دوشهی، نهرین، دهنۀ غوری، اندراب، خنجان، پلخمری و مرکز ولایت بغلان تولید می‌شود. تولید لوبیا نیز از شهرت خاصی برخوردار است.

ربیع‌الله یک تن از دهقانان ولسوالی نهرین بغلان است. او می‌گوید که کشت لوبیا خوب است و امسال نسبت به سال‌های قبل تولیدات آنان زیاد شده و قیمت و بازار خوب نیز دارد.

اجمل یک تن از زمین داران در پلخمری ولایت بغلان است. او

می‌گوید که لوبیا بغلان، نام (شهرت) دارد و دارای کیفیت و

مزه خوب می‌باشد. هر سیر لوبیا در بازار داخلی بغلان هم

۷۰۰ افغانی است و به ولایت‌های هم‌جوار صادر می‌کند.

۳- هرات: باز هم افزایش

ریاست زراعت ولایت هرات از افزایش حاصلات لوبیا در این ولایت خبر داده است. این ریاست می‌گوید که امسال نسبت به سال قبل پنج درصد در حاصلات لوبیا افزایش به میان

فصل نهال‌شانی: راهنمایی برای غرس نهال در خانه و پارک

باشد، به عمق ۱۰ تا ۱۵ سانتی از قسمتی که چُرُک ایجاد می‌گردد برداشته و دور از دیگر خاک که از روی زمین می‌بردارید، بگذارید.

- چُرُک را بیشتر از ۶۰ سانتی عمق و عرض

بسازید تا فرصت بهتر برای رشد ریشه‌ها

مساعد گردد.

- ریشه‌های خمی و خشکیده و همچنان به منظور ایجاد شکل در آینده برای درخت میوه یک قسمت زیاد شاخچه‌ها را قطع کنید، اگر در این مورد معلومات ندارید، بهتر است از مامورین زراعت و یا دهقانان بیشتر از قریبی از طرف وزارت زراعت آموزش‌های فنی باگذاری را فرا گرفته‌اند، مشourt بگیرید این عمل به منظور جلوگیری از پوشیده‌گی ریشه و ایجاد فرصت برای رشد بهتر نهال صورت می‌گیرد و نهایت مهم است.

- چُرُک برای غرس نهال را طور تندور نان شکل بدھید و خاک آن را نهایت نرم کاری کنید.

- خاک روی زمین را که قبلًا با عمق ۱۰ تا ۱۵ سانتی از روی خاک جدا برداشته‌اید با اضافه کردن مقداری از کود کیمیابی به چُرُک قرار از نیم پیاله کود کیمیابی به چُرُک علاوه می‌کنید، و نهال مثمر را در مرکز چُرُک قرار داده در اطراف آن خاک می‌ریزید و نهال را چندین بار به طرف بالا می‌کشید تا خاک در اطراف ریشه خوبتر جایه‌جا شود. در صورتی که خاک دارای رطوبت نباشد باید حد اقل دو لیتر آب اضافه کنید تا ریشه به تماس با خاک خشک، رطوبت را از دست ندهد، اضافه نمودن خاک تا پایین‌تر از نقطه پیوند نهال صورت می‌گیرد و پیوند نباید زیر خاک قرار گیرد، و خاک را لگد می‌زنید تا خلاهای خاکی از بین برود و بعداً خاک اطراف درخت شکل داده می‌شود که به قسم دایره از قطر درخت به اطراف نهال تماش نکند و بعداً به مستقیم به ساقه نهال آهسته آب ریخته می‌شود. بعد از گذشت ۱۲ ساعت دیده می‌شود که نسبت نفوذ آب به طرف پایین و اطراف ریشه خاک اطراف درخت تذکره، نهال می‌باشد.

برای غرس نهال مثمر نکات زیر را در منظر بگیرید

- خاک روی زمین را اگر عاری از گیاه هرزه

می‌تواند تکان بدهد و تکان خوردن با دفعات شدید و تکراری در درختان نوغرس شده با داشتن شاخچه و برگ زیاد، به ریشه درخت آسیب می‌رساند و در اثر جدا شدن خاک از محور ریشه و ایجاد خلای بادی سبب خشکیدن ریشه نهال می‌شود، بناءً نیاز است مشورت‌های فنی مامورین زراعت را در قسمت انتخاب و غرس نهال داشته باشید.

در وقت غرس نمودن هیچ گاهی خاک ملوث با «لایقه» و مواد عضوی تازه را در اطراف ریشه درخت اضافه نکنید که با مسدود شدن فضای اطراف ریشه، کمبود اکسیژن به وجود آمده و باعث پوسیدن ریشه درخت می‌گردد، خاک‌های قوی و پاک برای سرعت بخشیدن رشد درختان غیر مثمر نهایت مهم است.

ریشه درختان که به مقصد سرسبیزی غرس می‌گردد و نباید به عمق بیشتر از (۵۰) سانتی زیر خاک قرار گیرد که در صورت نرسیدن آب می‌خشکد، در وقت غرس نهال غیر مثمر حد اقل یک سطل آب پاک، به ویژه آب جوی به چُرُک اضافه می‌گردد و بعد از تنظیم خاک اطراف نهال در چُرُک نیز یک سطل آب اضافه کنید و آبیاری منظم با درنظر داشت شرایط اقلیم در سال اول در هر ۱۰ روز یکباره به شکل غرقه‌ای صورت گیرد و قابل ذکر میدانیم چُرُک‌ها از سطح زمین پایین‌تر تنظیم می‌گردد تا آب کافی در جریان آبیاری به طرف چُرُک هدایت شود.

ب: غرس نهال میوه: در نهال مثمر باشد باید در مرجع تصدیق نهال روشن باشد (انتخاب نهال از انجمن قوریه‌داران صورت گیرد) تا عاری بودن از امراض و آفات و همچنان نژاد (واریتی) آن روشن گردد و عمر نهال از دو سال بیشتر نباشد و دارای ریشه‌ی تازه باشد.

انجمن‌های قوریه‌داران در سطح همه ولايات کشور از طرف وزارت زراعت، آبیاری و مالداری قبلاً ایجاد گردیده است و نهال‌هایی که از طرف آن‌ها تولید می‌گردد بعد از پروses تفتیش مزرعه توسط مفتشان و تست لبرانواری به آن‌ها لیبل و تصدیق توزیع می‌گردد که در حقیقت تذکره، نهال می‌باشد.

این را میوه یک بحث خیلی جامع و بزرگ است و نمی‌توان به شکل مختصر به آن پرداخت و این معلومات به شکل مختصر به منظور آگاهی نسبی شهروندان از نحوه غرس نهال ارایه می‌گردد که در غرس نهال در محیط خانه، جاده‌ها و تفریح‌گاه‌ها کاربرد دارد. راهنمایی انتخاب و غرس نهال:

الف: نهال غیر مثمر: در انتخاب درختان غیر مثمر به عوض عمر درخت باید بیشتر متوجه ریشه نهال شد تا خشکیده و یا بیشتر زخمی نباشد، و نیک است تا نهال‌هایی که در بوچی‌ها و یا خریطه‌های پلاستیکی با خاک و لای نگهداری می‌گردد و در نتیجه رشد و نموی آن اطمینان‌تر است انتخاب گردد.

ایجاد چُرُک و رهنمود غرس نهال در زمین: رهنمایی غرس می‌شود باید اکثراً درختان سرسبیزی غرس می‌شود باشد اکثراً درختان با عمر بیشتر از دو سال انتخاب شوند و چُرُک را نباید با عمق و قطر ۸۰ سانتی کنده شود و اگر درختان با ضخامت و عمر بیشتر باشد، چُرُک‌ها باید بزرگ‌تر کنده شود و از این که این درختان به مرور زمان با سرعت رشد می‌کنند و حجم و ارتفاع بیشتر پیدا می‌کنند نیاز بیشتر به آب و مواد غذایی پیدا می‌کنند و ریشه‌ها با فاصله بیشتر از پنجاه سانتی در اطراف و با تفاوت در نوعیت درخت یک قسمت ریشه به طرف پائین رشد می‌کند پس باید در اطراف نهال کانکریت نریزید و حداقل موازی یک‌نونیم متر مربع زمین در اطراف درختان به منظور آبیاری و رشد بهتر درخت پخته کاری (کانکریت‌ریزی و یا کاشی کاری) نشود در عوض می‌توان یک‌مقدار تخم نباتات چمنی و یا گل‌بته‌ها را در اطراف آن بذر کرد تا به زیبایی اطراف درخت افزوده شود.

قابل ذکر می‌دانیم اگر سرمایه‌گذار در بذر نباتات جانبی در باغش خوب عمل کند و فضای رشد به درختان اصلی محدود نگردد و نباتات جانبی سبب بروز آفات، امراض و اختلافات فیزیولوژیکی (پوسیده‌گی ریشه، بدشکلی میوه، برهمن خوردن تغذیه درختان از ازدیاد و یا کاهش عناصر غذایی) نگردد در این صورت سرمایه‌گذار می‌تواند در طول سه سال نیز، یک قسمت از مصارف را از فروش محصولات جانبی به دست بیاورد.

فصل نهال‌شانی در مناطقی که دارای برفباری، یخنی و سرمای زیر منفی نمی‌باشد، مساعد بوده و می‌توان در طول زمستان درختان مثمر و غیر مثمر را غرس کرد.

در مناطق سردسیر کشور که امکان یخنی طولانی‌مدت و برفباری‌های ضخیم بیشتر است، بهترین زمان برای غرس نهال بعد از پانزده ماه حوت است. برای اراضی نسبتاً دارای برفباری و یخنی کمتر، می‌توان نهال‌شانی را در فصل خزان و اوایل بهار انجام داد.

محمد سالم ساعی
رئیس زراعت ولایت بلخ

قلب حیات بشری است. ادامه‌ی زنده‌گی انسان‌ها ممکنی به رشد و بارور شدن نباتات است، که خانواده درختان بخش مهمی از جهان نباتات را تشکیل می‌دهد. این که افغانستان از پی‌آمدهای منفی تغییرات اقلیمی شدیداً متاثر می‌باشد، در این وضعیت نیاز است تا همه شهروندان کشور در نهال‌شانی سهم فعال‌شان را ایفا کنند و با غرس یک نهال دست دوستی با طبیعت دراز کنند و این دوستی را استحکام بخشنند، تا این که زنده‌گی برای نسل‌های بعدی از پی‌آمد تغییرات اقلیمی ناگوار نگردد.

فصل برای نهال‌شانی نظر به شرایط اقلیمی و نوع درختان فرق می‌کند، به خصوص در بحث میوه‌جات در انتخاب زمان نهال‌شانی باید دقت بیشتر به خرج داد. چون باغداری به مثابه‌ی سرمایه‌گذاری درازمدت و پردرآمد، مورد توجه همه سرمایه‌گذاری در آغاز کار، برعلاءه مدنظر گرفتن عمل تحقیکی و فنی مصارف مالی در پروژه‌ی ایجاد باغ‌های مثمر نیز ضرورت دارد و دقت بیشتر در کار است تا به متشبّثان در این برنامه‌ی تجاری ضرر مالی بیشتر وارد نشود، سرمایه‌گذار در سکتور باغداری برای سه سال انتظار می‌کشد و در این زمان مدیریت مزروعه، مصارف مالی‌ای را نیاز دارد تا این که در سال چهارم، پرسه‌های فداد آغاز می‌گردد و عواید باغدار هر سال بیشتر می‌شود.

قابل ذکر می‌دانیم اگر سرمایه‌گذار در بذر نباتات جانبی در باغش خوب عمل کند و فضای رشد به درختان اصلی محدود نگردد و نباتات جانبی سبب بروز آفات، امراض و اختلافات فیزیولوژیکی (پوسیده‌گی ریشه، بدشکلی میوه، برهمن خوردن تغذیه درختان از ازدیاد و یا کاهش عناصر غذایی) نگردد در این صورت سرمایه‌گذار می‌تواند در طول سه سال نیز، یک قسمت از مصارف را از فروش محصولات جانبی به دست بیاورد.

فصل نهال‌شانی در مناطقی که دارای برفباری، یخنی و سرمای زیر منفی نمی‌باشد، مساعد بوده و می‌توان در طول زمستان درختان مثمر و غیر مثمر را غرس کرد.

در مناطق سردسیر کشور که امکان یخنی طولانی‌مدت و برفباری‌های ضخیم بیشتر است، بهترین زمان برای غرس نهال بعد از پانزده ماه حوت است. برای اراضی نسبتاً دارای برفباری و یخنی کمتر، می‌توان نهال‌شانی را در فصل خزان و اوایل بهار انجام داد.

در شرایط اقلیمی اکثریت ولایات کشور نهال‌های خسته سنگی بیشتر در خزان و بهار و نهال‌های گوشتخواری تاک در بهار غرس می‌گردد.